

ANTIBIOTIKA

Η κατάχρηση ενός θαύματος

Των Roger Smith και Νίκου Καλογερόπουλου

Τα αντιβιοτικά έχουν σώσει πολλές ζωές. Ως αποτέλεσμα της εργασίας του Αλέξανδρου Φλέμινγκ, στις αρχές της δεκαετίας του 1940, με προσεκτική χρήση της πενικιλίνης κατά τη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου αντιμετωπίστηκαν θανατηφόρες, έως τότε ασθένειες, όπως η σηψαιμία, η μηνιγγίτιδα και η πνευμονία. Επρόκειτο σχεδόν για θαύμα. Βακτηριακές μολύνσεις, που μέχρι τότε αποδεικνύονταν συχνά μοιραίες, τώρα υποχωρούσαν μέσα σε λίγες μέρες. Από την εποχή εκείνη αναπτύχθηκαν πολλές γενιές αντιβιοτικών που εμποδίζουν την αναπαραγωγή βακτηρίων στο σώμα. Πιθανότατα δεν υπάρχει άλλο φάρμακο που να έφερε τέτοια επανάσταση και ουσιαστικά να καθόρισε τη σύγχρονη ιατρική.

Ωστόσο, μετά από πενήντα χρόνια, το θαυματουργό φάρμακο του αιώνα έχει εξελιχθεί σε μια από τις ουσίες με τη μεγαλύτερη κατάχρηση από τη σύγχρονη ιατρική. Ότι προοριζόταν για δυνητικά θανατηφόρες μολύνσεις, έχει καταντήσει πλέον συνήθεια να δίνεται για κρυολογήματα, μικρής σημασίας δερματικούς ερεθισμούς, ή σε οποιαδήποτε περίπτωση υπάρχει έστω και υποψία για ήπια μόλυνση. Τα τελευταία είκοσι χρόνια, αρκετές έρευνες εντός των πλαισίων του ιατρικού κατεστημένου έδειξαν ότι κάθε χρόνο αντιβιοτικά αξίας κυριολεκτικά δισεκατομμυρίων δολαρίων συνταγογραφούνται χωρίς να είναι απαραίτητα. Μέχρι πρόσφατα θεωρούνταν ότι στο 5% των ατόμων που παρουσιάζουν αλλεργία, οι στομαχικές διαταραχές ή άλλες αντιδράσεις προκαλούνταν από αντιβιοτικά που δεν ήταν απαραίτητο να χρησιμοποιήσουν. Όπως όμως συμβαίνει και με πολλές άλλες περιπτώσεις κατάχρησης φαρμάκων, η εκτίμηση αυτή αποκαλύφθηκε ότι αποτελεί την μικρή κορυφή ενός τεράστιου παγόβουνου. Αυξάνεται σταθερά ο αριθμός αυτών που πιστεύουν ότι επαναλαμβανόμενες δόσεις αντιβιοτικών μπορούν να προκαλέσουν τέτοιες διαταραχές στο εσωτερικό περιβάλλον του σώματος, ώστε αυτές να εξελιχθούν νοσηρότητα που θα μπορούσε να οδηγήσει σε χρόνια κούραση, διαβήτη, ακόμη και καρκίνο!

Ορισμένοι γιατροί συνταγογραφούν αντιβιοτικά με ρυθμό που μπορεί να περιγραφεί μόνο ως απίστευτος. Σύμφωνα με αρκετές μελέτες, στις ΗΠΑ μαιευτήρες και γυναικολόγοι γράφουν 2.645.000 συνταγές αντιβιοτικών κάθε εβδομάδα. Οι παθολόγοι γράφουν 1.416.000 συνταγές την εβδομάδα. Αυτό συνεπάγεται 211.172.000 συνταγές ετησίως, μόνο για τις δύο ειδικότητες! Οι παιδίατροι συνταγογραφούν αντιβιοτικά αξίας άνω των 500 εκατομμυρίων δολαρίων το χρόνο μόνο για ένα είδος μόλυνσης, την ωτίτιδα, που στις

περισσότερες περιπτώσεις δεν ανταποκρίνεται σε τέτοιου είδους θεραπεία. Μελέτη στη Μεγάλη Βρετανία, το 1999, έδειξε ότι το 80% των συνταγών με αντιβιοτικά που έγραφαν οι οικογενειακοί γιατροί δεν ήταν αναγκαίες.

Ο κατάλογος με τα προβλήματα που προκαλούν τα αντιβιοτικά είναι αρκετά μακρύς. Ορισμένα από τα σημαντικότερα που πρέπει να έχετε υπόψη σας είναι:

Όπως και τα εντομοκτόνα, τα αντιβιοτικά σκοτώνουν και τα καλά μικρόβια μαζί με τα κακά. Τα αντιβιοτικά ευρέος φάσματος είναι περιβόητα γι' αυτό. Το ανθρώπινο έντερο είναι ένα κάπως ευαίσθητο περιβάλλον, μέσα στο οποίο ορισμένα μικρόβια βοηθούν στην πέψη του φαγητού, παράγουν ορισμένες βιταμίνες και διατηρούν μια ισορροπία οργανισμών που εμποδίζουν τον πολλαπλασιασμό των παθογόνων βακτηρίων και ενζύμων. Τα αντιβιοτικά ευρέος φάσματος διαταράσσουν τη φυσιολογική χλωρίδα του εντέρου. Αυτό μπορεί να προκαλέσει παρασιτικές μολύνσεις, έλλειψη βιταμινών, απώλεια μεταλλικών στοιχείων λόγω διάρροιας, φλεγμονή του εντέρου, σύνδρομα ανεπαρκούς απορρόφησης και ανάπτυξη τροφικών αλλεργιών που οφείλονται σε ατελή εντερική λειτουργία.

Σε άρθρο του περιοδικού Science, τον Αύγουστο του 1992, δηλώνεται ότι «οι γιατροί σε νοσοκομεία και κλινικές σε όλο τον κόσμο χάνουν τη μάχη μπροστά στην επίθεση μιας νέας γενιάς βακτηριακών μολύνσεων, όπως ο σταφυλόκοκκος, η πνευμονία, ο στρεπτόκοκκος, η φυματίωση, η δυσεντερία και άλλες ασθένειες, που παρουσιάζουν αντοχή στα φάρμακα, κοστίζουν πολύ και είναι πολύ δύσκολο, αν όχι αδύνατο, να θεραπευθούν». Τα βακτήρια έχουν μια σχετική ικανότητα να μεταλλάσσονται. Τα αντιβιοτικά σκοτώνουν τα βακτήρια που είναι ευάλωτα στη δράση τους, αλλά με αυτό τον τρόπο ελευθερώνουν το πεδίο στα μεταλλαγμένα είδη να πολλαπλασιαστούν κι άλλο. Πρόκειται για την επιβίωση του ικανότερου. Η χρήση των αντιβιοτικών στην πραγματικότητα ενισχύει την ανάπτυξη των μεταλλαγμένων υπερ-βακτηρίων με αντοχή στα φάρμακα.

Η χρόνια χρήση αντιβιοτικών έχει επίσης συσχετισθεί με την κατάρρευση του ανοσοποιητικού συστήματος. Αυτό μπορεί να ηχεί ως παράδοξο, καθώς ο στόχος των αντιβιοτικών υποτίθεται πως είναι να βοηθούν το ανοσοποιητικό σύστημα. Ωστόσο, τα στοιχεία υποδεικνύουν ότι άτομα που υπόκεινται σε αντιβιοτικές θεραπείες παρουσιάζουν μεγαλύτερη συχνότητα επαναλαμβανόμενων μολύνσεων από όσα δεν τις ακολουθούν. Αυτό ισχύει κυρίως στα παιδιά των οποίων οι ωτίτιδες αντιμετωπίζονται με αντιβιοτικά. Στην πραγματικότητα τα αντιβιοτικά δεν υποβοηθούν το ανοσοποιητικό σύστημα, αλλά υποκαθιστούν μία από τις λειτουργίες του. Τα αντιβιοτικά δρουν εμποδίζοντας ορισμένες ζυμώσεις ενζύμων στα βακτήρια και αλλάζοντας τις ισορροπίες των μεταλλικών στοιχείων. Επηρεάζουν όμως και τα φυσιολογικά κύτταρα. Αυτός είναι ίσως ένας από τους λόγους για τους οποίους τα αντιβιοτικά εξασθενούν το ανοσοποιητικό σύστημα. Άλλες τοξικές επιδράσεις των αντιβιοτικών, όπως η επίδρασή τους στη φυσική χλωρίδα του εντέρου,

μπορεί επίσης να συμβάλλουν στην εξασθένηση αυτή. Ένα ανοσοποιητικό σύστημα που έχει υπονομευτεί με τέτοιο τρόπο μπορεί να οδηγήσει σε πολλών ειδών σοβαρά προβλήματα υγείας, μεταξύ των οποίων και ο καρκίνος.

Η χρόνια χρήση αντιβιοτικών από τα παιδιά έχει επίσης συσχετισθεί με αναπτυξιακές διαταραχές του εγκεφάλου. Μελέτη έχει δείξει ότι παιδιά που έχουν δεχθεί περισσότερα από 20 σχήματα αντιβιοτικής θεραπείας στις ηλικίες ενός έως 12 ετών είχαν 50% περισσότερες πιθανότητες να υποφέρουν από αναπτυξιακές διαταραχές!

Τα αντιβιοτικά αντιμετωπίζουν μόνο το αποτέλεσμα του τελικού σταδίου στη χημεία ενός εξασθενημένου σώματος, την επιδρομή από τα βακτήρια. Τα βακτήρια μπορεί να βρίσκονται εκεί μόνο για να «σφουγγαρίσουν» τα βιολογικά απορρίμματα που μαζεύτηκαν επειδή το σώμα είναι πολύ αδύναμο για να απομακρύνει τα δηλητήρια. Ο πυρετός είναι ένας τρόπος να κάψει το σώμα τις τοξικές ουσίες. Με την προϋπόθεση να μην ξεφύγει από τον έλεγχο, η διαδικασία της μόλυνσης μπορεί να εξυπηρετήσει ένα χρήσιμο σκοπό. Η διακοπή της διαδικασίας μέσω της χρήσης αντιβιοτικών οδηγεί σε αποτυχία την εκκαθαριστική λειτουργία του πυρετού και να βλάψει μακροπρόθεσμα την υγεία. Μπορείτε να χαρακτηρίσετε ως «αντισυμβατικό» αυτόν τον τρόπο σκέψης, ανάγεται ωστόσο στη γνωστή διαμάχη του Παστέρ με τον Μποσάν (Beauchamp) τον 19^ο αιώνα. Ο Παστέρ επέμενε ότι τα μικρόβια είναι η αιτία των ασθενειών. Ο συνάδελφός του Μποσάν επέμενε ότι η υγεία του ξενιστή είναι σημαντικότερη από τα μικρόβια. Λέγεται ότι ο Παστέρ από το νεκροκρέβατό του είχε δηλώσει ότι ο Μποσάν είχε δίκιο, «ο ξενιστής είναι τα πάντα, τα μικρόβια τίποτα». Η ορθόδοξη ιατρική ωστόσο ακολούθησε την άποψη του Παστέρ και αγνόησε τον Μποσάν. Είναι πια καιρός να εστιάσουμε περισσότερο στο άτομο, και λιγότερο στα μικρόβια.

Πληροφορίες για το άρθρο αυτό αντλήθηκαν από δύο σπουδαία βιβλία:

“What Doctors Don’t Tell You” [Τι δεν σας λένε οι γιατροί] της Lynne McTaggart και

“Beyond Antibiotics” [Πέρα από τα αντιβιοτικά] των δρ Keith Sehnert, δρ Lendon Smith και Michael Schmidt.